

Naziv projekta/programa: Priručnik "Osjećaji od JA"

Primatelj donacije: Centar za Autizam-Rijeka

Koordinator projekta: Sanja Barić

Prijava : tiskane i elektronske izdavačke aktivnosti

Opis projekta/programa: Osjećaj ili emocija je naziv za reakciju osobe na neki događaj, povezuje ono što nam je važno sa svijetom ljudi, stvari i događaja. Osjećaji nadopunjuju nedostatke mišljenja i daju infrastrukturu za društveni život.

Bez najosnovnije sposobnosti povezivanja unutarnjih osjećaja s ponašanjem (ili govorom) izostaje djetetov smisao za svrhu, ključnu komponentu napredovanja u razvoju.

Osobe s poremećajem iz spektra autizma (PSA) imaju teškoća u prepoznavanju svog i tuđeg trenutnog, osjećajnog stanja, njegovog imenovanja i ispravnog reagiranja na njega. Zbog toga se, često kod osobe, javljaju anksioznost, frustracijski ispadi i ostali neprihvatljivi oblici ponašanja.

Uz zadovoljavanje osnovnih potreba kod svake osobe, kao što su hrana ili piće, izrazitu važnost ima i svjesnost o svom osjećajnom stanju jer je sposobnost stvaranja ideja na temelju emocionalnog iskustva i apstrahiranja od doživljenog iskustva veliki dio toga što nas čini ljudskim bićima.

Priručnik je namijenjen osobama sa PSA, njihovim roditeljima, učiteljima, edukacijskim rehabilitatorima i dr., kako bi osobu s PSA naučili prepoznavati svoje trenutno osjećajno stanje, verbalno ili neverbalno ga izraziti i ponašati se u skladu s njim, te na taj način smanjiti anksioznost i neprihvatljive oblike ponašanja.

Priručnik bi sadržavao osnovne informacije o važnosti osjećaja u životu svakog čovjeka, vrste osjećaja, metode, načine i upute kako podučavati osobe s PSA kako bi naučili prepoznavati svoje trenutno osjećajno stanje i ispravno reagirati na njega, kartice s ilustracijama osjećaja i izborima ponašanja koje osoba može odabrati u odnosu na trenutno osjećajno stanje, listiće za učenje osjećaja, socijalne priče, te QR kod za preuzimanje linka sa aplikacijom i igrom za učenje osjećaja putem IKT tehnologije

Ciljana skupina: roditelji

Plan provedbe i očekivani rezultati: Priručnik ima naziv „Osjećaji od JA“ iz razloga što osobe s PSA, najčešće, ne upotrebljavaju posvojne zamjenice u svom govoru (moje, tvoje..), nego sebe nazivaju imenom ili osobnom zamjenicom u 3. licu jednine ili rjeđe u 1. licu, ali ju ne sklanjaju po padežima. Ideja za naziv priručnika je nastala u mojoj skupini u kojoj podučavam učenike s PSA, gdje je jedan učenik na moje pitanje: „Čija je ovo kapa?“, odgovorio: „Od JA!“. Ukoliko se pokažu dovoljno kvalitetnim za tisak i dobijemo li pismenu dozvolu roditelja, moguće je koristiti fotografije mojih učenika. Ilustracije za priručnik će ilustrirati Tajana Putrih, likovni terapeut CZA Rijeka. Svi sudionici ovog projekta, osim grafičke pripreme i tiska, usluge nude volonterski jer maksimalan iznos od 7000kn nije dovoljan za pokrivanje svih troškova. Za recenzenta bi kontaktirala stručnjaka sa Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu, Doc. dr. sc. Jasminu Stošić. Očekivani rezultati projekta su smanjenje ili izostanak anksioznosti, frustracijskih ispada i neprihvatljivih oblika ponašanja (auto-agresija, agresija i destrukcija) kod osoba s poremećajem iz spektra autizma. Svojim jednostavnim i konkretnim sadržajem (tekst i ilustracije u boji) priručnik je jasan, razumljiv i jednostavan za učenje i primjenu. Na kraju priručnika je unesen QR kod, čijim učitavanjem osobe s PSA mogu na mobilnom telefonu, tabletu ili računalu otvoriti aplikaciju ili igricu za učenje osjećaja (u suradnji s studentima Tehničkog fakulteta Rijeka i prof. Miroslavom Vrankićem). Priručnik bi putem internetskih društvenih mreža bio ponuđen svim predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama u kojima se odgajaju i obrazuju osobe s PSA, te udrugama u koju su uključeni roditelji osoba s PSA. Važno je napomenuti da bi priručnik bio namijenjen i osobama s ostalim teškoćama (Down sindrom, ADHD, teškoće učenja, kognitivne teškoće i dr.). Priručnik je školskim ustanovama moguće ponuditi i preko Ministarstva znanosti i obrazovanja, koje ulaže velike napore u edukaciju obrazovnih djelatnika u usvajanju novih znanja i mijenjanje svijesti o školovanju učenika s teškoćama u razvoju, odnosno primjenom inkluzije u punom smislu te riječi. Priručnik je moguće ponuditi i svim knjižnicama kao dodatak stručnoj literaturi. Nadalje, ostali medij koji bi koristila za vidljivost i važnost projekta su radio, televizija i pisani stručni i dnevni tisak. Podučavajući dugi niz godina osobe s PSA, educirajući njihove roditelje, učitelje i ostale stručnjake uočila sam problem nedostatka jednostavne, stručne literature na hrvatskom jeziku kojom bi se pomoglo kako osobama s PSA, tako i širem krugu ljudi koji su uključeni u suživot sa osobama s PSA. Iz tog razloga, ovaj bi priručnik i njegova primjena omogućila sretniji

i bogatiji život mnogih osoba s PSA, i svih ljudi uključenih u osobni i profesionalni suživot s njima.

Odobren ukupan iznos donacije: 7000 HRK